

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 229.092 van 7 november 2014
in de zaak A. 208.861/X-15.412.**

In zake : Christel VAN HUMSKERKEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Mertens
kantoor houdend te 3580 Beringen
Scheigoorstraat 5
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sven Vernailen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 17 mei 2013, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken van 16 januari 2013 betreffende onteigeningen ten algemenen nutte op het grondgebied van de stad Bree (Opitter) voor de aanleg van een fietspad langs de N721 tussen Bree en Neeroeteren, fase 2 van Bree tot Opitter.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Ann Van Mingeroot heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 27 juni 2014.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Joris Gebruers, die *loco* advocaat Wim Mertens verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Yves Loix, die *loco* advocaat Sven Vernailen verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Ann Van Mingeroot heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Volgens de tabel der innemingen gevoegd bij het onteigeningsplan 1M3D8G G 028136 03 is verzoekster eigenares van het perceel dat gelegen is aan de Opitterkiezel 53a te Bree en kadastraal bekend is onder sectie B, nr. 1451/y (inneming 23 op de bij het bestreden besluit horende plannen).

4. Het project beoogt het aanleggen van nieuwe fietspaden langs de gewestweg N721 Opitterkiezel tussen Bree en Neeroeteren, fase 2 van Bree tot Opitter (in het kader van module 13 van het mobiliteitsconvenant) om het aandeel van het fietsverkeer in de bestaande verkeersstromen te verhogen.

5. Luidens de startnota moet de concrete aanleiding van het onderhavig infrastructuurproject vooral vanuit verkeerstechnisch oogpunt worden bekeken. De stad Bree wenst onder meer in samenwerking met de stad Maaseik te komen tot veiligere en comfortabelere fietspaden tussen Bree en Neeroeteren.

6. Omtrent de doelstellingen van module 13 leest men het volgende in de startnota :

“Module 13

- de uitbouw van degelijke en veilige fietspaden langs de N721,
- de aandacht voor het probleem met de wateroverlast ter hoogte van de dijkstraat,
- inbouwen van poorten ter hoogte van de bebouwde kom en ter hoogte van belangrijke oversteekplaatsen.”

7. Na de conformverklaring met de uitgangspunten zoals geformuleerd in het convenantbeleid van de startnota door de auditcommissie op 22 november 2005, wordt een projectnota opgemaakt. Die projectnota wordt op 26 juni 2007 door de auditcommissie op zijn beurt conform verklaard.

8. Op 16 januari 2013 neemt de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken het als volgt luidende bestreden besluit:

“Gelet op de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte;

Gelet op het decreet van 13 april 1988 tot bepaling van de gevallen en modaliteiten waarbij de Vlaamse regering kan overgaan tot onteigeningen ten algemenen nutte inzake de gewestelijke aangelegenheden;

Gelet op het decreet van 20 april 2001 betreffende de mobiliteitsconvenants;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het ministerieel besluit betreffende de mobiliteitsconvenants van 21 december 2001, 28 juni 2002, 3 juli 2002, 18 december 2002 en 22 februari 2007;

Gelet op de module 72004/G d.d. 08 februari 2007, behorende bij het moederconvenant 72004/O d.d. 07/07/1997;

Overwegende dat de onteigeningen volgens de plans 11M3D8G G 028135 01 – 1M3D8G G 028136 03 – 1M3D8G G 028137 03 – 1M3D8G G 028138 01 – 1M3D8G G 028139 01 – 1M3D8G G 028140 03 – 1M3D8G G 028141 03 – 1M3D8G G 028142 01 nodig zijn voor de aanleg van een

fietspad langs de N721 tussen Bree en Neeroeteren, fase 2 van Bree tot Opitter;

Overwegende dat de N721 de verbindingsweg is tussen Bree en Maaseik (Neeroeteren) en een aanzienlijke verwerking kent van autoverkeer;

Overwegende dat het door de combinatie van aanzienlijke intensiteiten autoverkeer, hoge snelheden en de vele conflictpunten langs het traject, voor fietsers niet aangenaam is om zich via deze weg te verplaatsen;

Overwegende dat de fietser zijn traject dient af te leggen met een gebrek aan comfort en een groot onveiligheidsgevoel omdat de fietsinfrastructuur de fietser niet afschermt van het gemotoriseerd verkeer;

Overwegende dat dit project tot doel heeft het aandeel van het fietsverkeer in de bestaande verkeersstromen te verhogen;

Overwegende dat het project een partnership is tussen de stad Bree en het Vlaamse Gewest;

Overwegende dat het project in overeenstemming is met de aanbevelingen van de Provinciale Audit Commissie van 26 juni 2007;

Gelet op het gunstige advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 14 december 2006;

BESLUIT:

Enig artikel. In het algemeen belang moeten voor de aanleg van een fietspad de onroerende goederen op het grondgebied van de stad Bree (Opitter) onmiddellijk in bezit worden genomen. Op de bijgaande door de minister ondertekende plannen 1M3D8G G 028135 01 – 1M3D8G G 028136 03 – 1M3D8G G 028137 03 – 1M3D8G G 028138 01 – 1M3D8G G 028139 01 – 1M3D8G G 028140 03 – 1M3D8G G 028141 03 – 1M3D8G G 028142 01, zijn die onroerende goederen geel ingekleurd.

De onroerende goederen, aangeduid op de plannen, worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte.”

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

9. De verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord op dat verzoekster slechts belang heeft bij het beroep voor zover het betrekking heeft op haar perceel.

In haar verzoekschrift beroept verzoekster zich enkel op het feit dat zij eigenares is van inneming 23 waaruit volgens haar dan kan worden afgeleid dat zij belang heeft bij haar beroep.

Ook in haar laatste memorie maakt verzoekster niet aannemelijk dat zij belang zou hebben bij het bestrijden van de inneming van percelen waarvan zij geen eigenares is.

De exceptie is gegrond.

Het beroep is enkel ontvankelijk in zoverre het betrekking heeft op het perceel waarvan verzoekster eigenares is (inneming 23).

V. Onderzoek van het tweede onderdeel van het tweede middel

Standpunt van de partijen

10. In haar verzoekschrift stelt verzoekster in het tweede onderdeel van het tweede middel dat het bestreden besluit een schending uitmaakt van artikel 1 van de wet van 26 juli 1962 ‘betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte’ (hierna: de wet van 26 juli 1962) en van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’ (hierna: de formelemotiveringswet).

Daartoe voert ze aan dat, om – zoals *in casu* – toepassing te kunnen maken van de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte die is voorzien in de wet van 26 juli 1962, door de onteigenende overheid uitdrukkelijk en omstandig moet worden gemotiveerd waarom de onmiddellijke inbezitneming ten algemenen nutte van de betrokken onroerende goederen onontbeerlijk is. Dit is volgens haar *in casu* echter niet gebeurd, zodat de formelemotiveringswet en artikel 1 van de wet van 26 juli 1962 zijn geschonden.

Uit de motieven van het bestreden besluit blijkt, aldus verzoekster, niet waarom absoluut toepassing moet worden gemaakt van de wet van 26 juli 1962. Dat het voor de fietser niet aangenaam is om zich via de

betrokken weg te verplaatsen, dat er een gebrek is aan comfort en dat er een groot onveiligheidsgevoel is omwille van het niet afgeschermd zijn van de weg voor gemotoriseerd verkeer, is immers een al jaren bestaande toestand die niet van aard is om de hoogdringendheid te motiveren. Ook uit de begeleidende brief van 18 maart 2013 bij het bestreden besluit blijkt de motivering van de hoogdringendheid niet.

Tot slot wijst verzoekster erop dat in het bestreden besluit wordt verwezen naar een gunstig advies van de inspectie van Financiën van 14 december 2006 en aanbevelingen van de Provinciale Audit Commissie van 26 juni 2007, zijnde meer dan zes jaar geleden.

11. In haar memorie van antwoord stelt de verwerende partij dat het herinrichten van een gevaarlijke weg ter bevordering van de verkeersveiligheid van fietsers, die zwakke weggebruikers zijn, ontegensprekelijk hoogdringend is. De hoogdringendheid zit volgens haar verweven in de verhoging van de verkeersveiligheid voor fietsers. Zij wijst er daartoe op dat het bestreden besluit daarvan melding maakt door te overwegen “dat [het] door de combinatie van aanzienlijke intensiteiten autoverkeer, hoge snelheden en de vele conflictpunten langs het traject, voor fietsers niet aangenaam is om zich via deze weg te verplaatsen” en “dat [de] fietser zijn traject dient af te leggen met een gebrek aan comfort en een groot onveiligheidsgevoel omdat de fietsinfrastructuur de fietser niet afschermt van het gemotoriseerd verkeer”.

Gelet op de voormelde motieven, dringt de onmiddellijke realisatie van het betrokken project zich volgens de verwerende partij op. Een veilig fietspad moet volgens haar op korte termijn worden gerealiseerd. Aangezien daartoe voorafgaandelijk onteigeningen noodzakelijk zijn, is, aldus de verwerende partij, de overheid verplicht om voor de toepassing van de wet van 26 juli 1962 te opteren. De verwerende partij meent dat dit project nu, nadat het een ganse administratieve procedure heeft moeten doorlopen, gewoonweg niet kan worden uitgesteld.

12. In haar memorie van wederantwoord stelt verzoekster dat de verwerende partij enkel verwijst naar de motivering waarin wordt beschreven waarom het noodzakelijk is dat een fietstraject wordt aangelegd. Hieruit blijkt volgens haar helemaal niet waarom absoluut moet worden gekozen voor de uitzonderingsprocedure van de wet van 26 juli 1962, maar enkel dat de onteigening nodig is omdat fietsers een gebrek aan comfort ervaren en omdat zij zich verkeersonveilig voelen.

13. In haar laatste memorie benadrukt de verwerende partij dat de hoogdringendheid van de realisatie van het vooropgestelde project voldoende concreet is aangetoond in het bestreden besluit. Het loutere feit dat de projectnota al in 2007 werd goedgekeurd, doet hieraan volgens haar geen afbreuk.

Beoordeling

14. De wet van 26 juli 1962 biedt een geringere rechtsbescherming dan de gewone onteigeningsprocedure bij toepassing van de onteigeningswetten van 17 april 1835 en 27 mei 1870. Luidens artikel 1 van de wet van 26 juli 1962 kan de onteigening volgens de regels van die wet slechts geschieden “[w]anneer de Koning vaststelt dat de onmiddellijke inbezitneming van een of meer onroerende goederen ten algemenen nutte onontbeerlijk is”. De aanwending van de uitzonderingsprocedure vastgesteld in de wet van 26 juli 1962 is dus slechts toegestaan wanneer de “onmiddellijke inbezitneming” van het goed door de onteigenende overheid “onontbeerlijk is”.

Hoewel de onteigenende overheid over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt wat betreft de hoogdringendheid van de onteigening, mag de Raad van State controleren of die hoogdringendheid wel voorhanden is, wat impliceert dat deze voldoende aannemelijk moet zijn gemaakt.

De overheid die beslist om van de voormelde uitzonderingsprocedure gebruik te maken, moet, wil zij niet aan de formelemotiveringswet tekortkomen, in haar besluit zelf afdoende tot uitdrukking

brengen wat de redenen zijn die meebrengen dat de onteigening ten algemene nutte volgens de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden moet gebeuren.

15. Het bestreden besluit (hiervoor geciteerd onder randnummer 8) bevat geen overwegingen die als verantwoording van de hoogdringendheid tot onteigening kunnen worden aangezien. De betrokken motivering is immers te vaag en te algemeen om te kunnen worden aangenomen als een voldoende grond en een afdoende verantwoording om niet de gewone procedure toe te passen. Zij zou erop neer komen dat om het even welke verbetering van de verkeersveiligheid uit haar aard altijd hoogdringend is.

Ook het administratief dossier bevat geen elementen die de hoogdringendheid verantwoorden. Het blijkt integendeel dat de projectnota al op 26 juni 2007 door de Provinciale Audit Commissie werd goedgekeurd. Het gaat niet op om jarenlang te wachten met het aanvangen van de onteigening om dan plots en zonder een bijzondere aanleiding te stellen dat deze hoogdringend is en in toepassing van de wet van 26 juli 1962 moet gebeuren.

Bijgevolg maakt de motivering van het bestreden besluit niet voldoende aannemelijk waarom de onmiddellijke inbezitneming van verzoeksters perceel door de onteigenende overheid onontbeerlijk is en kan dit ook niet op een andere manier uit het dossier worden afgeleid. Het bestreden besluit miskent dus artikel 1 van de wet van 26 juli 1962.

Het middelonderdeel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken van 16 januari 2013 betreffende onteigeningen ten algemenen nutte op het grondgebied van de stad Bree (Opitter) voor de aanleg van een fietspad langs de N721 tussen Bree en Neeroeteren, fase 2 van Bree tot Opitter, in zoverre het inneming 23 betreft.

De Raad van State verwerpt het beroep voor het overige.

2. Dit arrest dient te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zeven november 2014, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Greta Scheveneels,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Greta Scheveneels

Johan Lust